

Spoločné stanovisko k schválenej deregulácii nových GMO

Dňa 17. júna 2026 bolo definitívne schválené nariadenie o vyňatí produktov nových genomických techník (NGT), ktoré sú geneticky modifikovanými organizmami (GMO) z európskej regulácie GMO. Vyjadrujeme hlboké znepokojenie a obavy o spotrebiteľov, poľnohospodárov, potravinárov, biodiverzitu a suverenitu Slovenska a EÚ.

Pod rúškom sľubovaného prínosu NGT, bezpečnosti a účelovému vyhýbaniu sa pojmu GMO vznikol legislatívny rámec zvýhodňujúci záujmy agrochemických korporácií. Svojvoľné vytvorenie tzv. 1. kategórie nových GMO otvára priestor pre ich nekontrolovaný vstup na európsky trh. Bez povinného posudzovania rizík hrozí uvoľnenie rastlín a neoznačených potravín s potenciálne rizikovými vlastnosťami (napr. alergénnosť, prípadne toxicita) spôsobenými najmä nežiaducimi zmenami DNA.

Ďakujeme slovenským europoslancom, ktorí naprieč celým politickým spektrom hlasovali proti nariadeniu. Rovnako oceňujeme konzistentný odmietavý postoj Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR. Tento celospoločenský konsenzus reflektujúci vôľu občanov jasne radí Slovensko medzi najvýraznejších odporcov navrhovanej deregulácie.

Zásadné dopady schválenej deregulácie:

Pre spotrebiteľov:

- Strata slobody voľby (zrušené označovanie znemožní nákup potravín bez GMO);
- Riziko ohrozenia zdravia netestovanými geneticky manipulovanými produktmi.

Pre poľnohospodárov:

- Hrozba nezvratnej genetickej kontaminácie úrody z okolitých polí, straty informácií o GMO v krmivách, likvidácie ekologického sektora a produkcie bez GMO;
- Hrozba právnych sporov s vlastníkmi patentov pri neúmyselnej genetickej kontaminácii;
- Zneužívanie licenčných zmlúv na patentované osivá s cieľom obmedziť možnosti poľnohospodárov a maximalizovať zisky korporácií.

Pre potravinárov a obchod:

- Extrémne náročné zabezpečenie genetickej čistoty pre výrobcov a dodávateľov;
- Neschopnosť garantovať zákazníkovi potraviny bez prítomnosti GMO.

Pre prírodu a biodiverzitu:

- Riziko pre ekosystémy prostredníctvom nekontrolovaného prenosu modifikovaného genofondu na voľne žijúce druhy;
- Ohrozenie živočíchov vrátane včiel a iných opel'ovačov rastlinami s neprirodzene pozmenenými vlastnosťami.

Pre suverenitu EÚ:

- Zvýšenie závislosti poľnohospodárstva od neeurópskych nadnárodných korporácií;
- Ohrozenie šľachtiteľského sektora kvôli agresívnej patentovej ochrane;
- Strata dôvery v európske inštitúcie.

Schválená deregulácia je postavená na neoverených sľuboch o odolnosti voči klimatickým zmenám a znižovaní pesticídov – na rovnakých mýtoch, ktoré sprevádzali zlyhanie prvej generácie GMO. Nové genomické techniky (NGT) ako vedeckú metódu neodmietame; zásadne však odmietame protiprávnu a iracionálnu dereguláciu ich produktov a ignorovanie vôle občanov. Produkty NGT musia aj naďalej podliehať prísny a transparentný pravidlám regulácie pre GMO, minimálne tak, ako to fungovalo doteraz. Rozhodol o tom aj Európsky súdny dvor v roku 2018.